

Obsah

Úvod	9
1. Zaolší, Těšínsko a Těšínské Slezsko	13
1.1 Vymezení pojmů	13
1.2 Zaolší	14
1.3 Národní a regionální identita autochtonního obyvatelstva polské národnosti Zaolší	15
1.3.1 Těšínské nářečí	18
1.3.2 Folklór a dětské folklórní soubory na Zaolší	20
2. Školství na území Těšínského Slezska ve středověku	22
2.1 Těšínské Slezska a jeho strategický význam	22
2.2 Vymezení středověku	22
2.3 Slovanské osídlení	23
2.4 Rozvoj osídlení a středověká města na Těšínsku	24
2.5 Těšínské knížectví a jeho vztah k českému království	25
2.5.1 Úřední jazyky a jazyk lidu	26
2.6 Školství na území Těšínského Slezska ve středověku	27
2.6.1 Klášterní a katedrální školy	27
2.6.2 Farní a městské školy	30
2.6.3 Univerzity	32
3. Školství na území Těšínského Slezska v 16. a 17. století	33
3.1 Těšínské Slezsko v 16. a 17. století	33
3.1.1 Náboženská otázka, vzdělanost obyvatel a rozvoj školství z hlediska jednotlivých církví	35
3.1.2 Úřední jazyk a jazyk lidu	39
3.2 Školství na území Těšínského Slezska v 16. a 17. století	40
3.2.1 Farní školy	41
3.2.2 Městské školy	43
3.2.3 Jezuitské gymnázium	44
3.2.4 Univerzity	45
4. Školství na území Těšínského Slezska od počátku 18. století do roku 1848.	46
4.1 Správní systém Rakouského Slezska a jeho dopad na školství na území Těšínského Slezska	47

4.2	Ekonomický rozvoj Těšínského Slezska a potřeba gramotného obyvatelstva	48
4.3	Rozvoj osídlení a obyvatelstvo Těšínského Slezska.	50
4.3.1	Sociální otázka a dětská práce	51
4.3.2	Otázka náboženských menšin, vzdělanost obyvatel a rozvoj školství z hlediska jednotlivých církví	51
4.3.3	Národnostní otázka a germanizační usilí školství	54
4.4	Úřední jazyk, vyučovací jazyk a jazyk lidu	56
4.5	Školství na území Těšínského Slezska.	57
4.5.1	Záhaňská metoda a další metody užívané ve školství.	58
4.5.2	Všeobecný školský řád	60
4.5.3	Reformy týkající se dozoru nad školami	62
4.5.4	Docházka dětí do škol	62
4.5.5	Josefínské reformy a rozvoj školství	64
4.5.6	Střední školy.	64
4.5.7	Univerzity	66
4.5.8	Učitelé a příprava budoucích učitelů	66
5.	Školství na území Těšínského Slezska od roku 1848 do roku 1918	70
5.1	Ekonomický rozvoj a potřeba nové pracovní síly	70
5.2	Rozvoj osídlení a obyvatelstvo	73
5.2.1	Proces národnostního vyhraňování obyvatelstva a germanizační úsilí školství	74
5.2.2	Úřední jazyky, vyučovací jazyky a jazyk lidu	76
5.2.3	Náboženská otázka a role církve v národním hnutí	77
5.2.4	Rozvoj polského a českého národního uvědomění na Těšínském Slezsku a rozvoj polských a českých škol	79
5.3	Vývoj školství v letech 1848–1918 na území Těšínského Slezska.	86
5.3.1	Předškolní výchova.	88
5.3.2	Obecné a měšťanské školy.	89
5.3.3	Výukové metody v elementárních školách.	92
5.3.4	Učebnice používané v polských triviálních, hlavních, obecných a měšťanských školách	95
5.3.5	Školy střední.	96
5.3.6	Univerzity	98
5.3.7	Učitelé	99
5.3.8	Příprava budoucích učitelů	101
5.3.9	Školství za 1. světové války	103
6.	Polské národnostní školství na území Zaolší od roku 1918 do roku 1945	105
6.1	Zaolší v letech 1918–1920.	105
6.2	Politická, kulturní a osvětová činnost polské národnostní menšiny na Zaolší v meziválečném období.	108
6.3	Zaolší za 2. světové války.	111
6.4	Obyvatelstvo polské národnosti na Zaolší	112
6.4.1	Obyvatelstvo Zaolší v letech 1939–1945.	115

6.4.2 Náboženská otázka a národnostní spory ve farnostech	117
6.4.3 Sociální otázka a postavení polské národnostní menšiny	118
6.5 Ekonomický vývoj a jeho vliv na polské národnostní školství.	118
6.6 Polské národnostní školství na území Zaolší	119
6.6.1 Polské základní a mateřské školy.	120
6.6.2 Malý školský zákon.	124
6.6.3 Polské střední školy	125
6.6.4 Učitelé a příprava budoucích učitelů	126
6.6.5 Vysoké školy.	127
6.6.6 Školství za 2. světové války	128
7. Polské národnostní školství na Zaolší od roku 1945 do roku 1989	130
7.1 Ekonomický vývoj a jeho dopad na trh práce a školství	130
7.2 Obyvatelstvo Zaolší v letech 1945–1989	132
7.2.1 Polská národnostní menšina na Zaolší v letech 1945–1989	132
7.2.2 Úbytek obyvatelstva polské národnosti a jeho příčiny	136
7.3 Školství s polským vyučovacím jazykem na Zaolší v letech 1945–1989.	138
7.3.1 Učebnice pro polské národnostní školství	146
7.3.2 Učitelé a příprava budoucích učitelů	147
7.3.3 Postavení učitele za komunismu	153
8. Polské národnostní školství na Zaolší od roku 1989 do současnosti.	155
8.1 Národnostní struktura obyvatelstva	155
8.1.1 Polská národnostní menšina na Zaolší roku 1989	156
8.1.2 Polská národnostní menšina na Zaolší od roku 1990 do současnosti.	156
8.1.2.1 Národní a regionální identita absolventů škol s polským vyučovacím jazykem.	157
8.1.2.2 Vznik nových spolků a organizací reprezentujících polskou národnostní menšinu	159
8.1.2.3 Dvojazyčné nápisy	160
8.2 Ekonomický vývoj a jeho dopad na trh práce a školství	161
8.3 Polské národnostní školství po roce 1989 až do současnosti	162
8.4 Síť školských zařízení s polským vyučovacím jazykem.	163
8.4.1 Předškolní vzdělávání.	164
8.4.1.1 Mateřské školy s polským vyučovacím jazykem.	165
8.4.2 Základní vzdělávání	167
8.4.2.1 Základní školy s polským vyučovacím jazykem.	169
8.4.2.2 Dvojazyčnost žáků škol s polským vyučovacím jazykem	170
8.4.2.3 Regionální výchova na základních školách s polským vyučovacím jazykem	176
8.4.2.4 Učebnice používané ve školách s polským vyučovacím jazykem	179
8.4.3 Střední školy.	180
8.4.4 Vysoké školy.	182
8.4.5 Učitelé a příprava budoucích učitelů	182
8.4.5.1 Učitelé ve školách s polským vyučovacím jazykem	184

Závěr	187
Přílohy	189
Literatura	193
Imenný rejstřík	205
Seznam tabulek	209
Summary	211
Souhrn	212
Streszczenie	214